
VEDTAGNE TEKSTER

P8_TA(2018)0483

Forsvar af den akademiske frihed i EU's optræden udadtil

Europa-Parlamentets henstilling af 29. november 2018 til Rådet, Kommissionen og næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik om forsvar af den akademiske frihed i EU's optræden udadtil (2018/2117(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,
- under henvisning til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, særlig artikel 13 heri,
- der henviser til EU's strategiske ramme og handlingsplan for menneskerettigheder og demokrati (11855/2012), der blev vedtaget af Rådet for Udenrigsanliggender den 25. juni 2012,
- der henviser til EU's retningslinjer for menneskerettigheder vedrørende ytringsfrihed online og offline, der blev vedtaget af Rådet for Udenrigsanliggender den 12. maj 2014,
- der henviser til EU's årsberetning om menneskerettighederne og demokrati i verden i 2016 og EU's politik om menneskerettigheder og demokrati,
- der henviser til henstillingen om status for universitetslærere (Status of Higher Education Teaching Personnel), som blev vedtaget på den 29. samling fra den 21. oktober til den 12. november 1997 i De Forenede Nationers Organisation for Uddannelse, Videnskab og Kultur (UNESCO),
- der henviser til Limaerklæringen om akademisk frihed og videregående uddannelsesinstitutioners uafhængighed, som blev vedtaget af World University Service i september 1988,
- der henviser til resolution 29/7 om retten til uddannelse vedtaget af FN's Menneskerettighedsråd på dets 42. møde den 2. juli 2015,
- der henviser til generel bemærkning nr. 13 fra FN's Komité for Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder, der blev vedtaget på dets 21. møde den 8. december 1999,

- der henviser til udtalelse 891/2017 fra Venedigkommissionen,
  - der henviser til rapporter fra nationale, europæiske og internationale ikkestatslige organisationer, og navnlig til principperne om statens ansvar for at beskytte ansatte på videregående uddannelsesinstitutioner mod angreb,
  - der henviser til sine tidligere beslutninger om grundlæggende rettigheder,
  - der henviser til den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder,
  - der henviser til verdenserklæringen om menneskerettigheder,
  - der henviser til forretningsordenens artikel 113,
  - der henviser til Udenrigsudvalgets betænkning (A8-0403/2018),
- A. der henviser til, at UNESCO definerer akademisk frihed som retten til – uden at være bundet af – en foreskrevet doktrin, undervisningsfrihed og åben debat, forskningsfrihed og frihed til at udbrede og offentliggøre resultaterne heraf, frihed til frit at udtale sig om den institution eller det system, de arbejder i, frihed for institutionel censur og frihed til at deltage i faglige eller repræsentative akademiske organer;
  - B. der henviser til, at retten til uddannelse er af grundlæggende betydning for udøvelsen af alle andre menneskerettigheder og for opnåelsen af bæredygtig udvikling; der henviser til, at denne ret kun kan udnyttes i en atmosfære af akademisk frihed og uafhængighed for videregående uddannelsesinstitutioner;
  - C. der henviser til, at Limaerklæringen om akademisk frihed og videregående uddannelsesinstitutioners uafhængighed definerer akademisk frihed som frihed for medlemmer af den akademiske verden – hvilket omfatter alle personer, der underviser, studerer, forsker og arbejder inden for en videregående uddannelsesinstitution, individuelt eller kollektivt – til at forfølge, udvikle og overføre viden gennem forskning, studier, drøftelser, dokumentation, produktion, skabelse, undervisning, forelæsninger og skrivning;
  - D. der henviser til, at denne definition skal være baseret på demokratiske kerneværdier, herunder principperne om ligeberettiget adgang, bekæmpelse af forskelsbehandling, kritisk og uafhængig tænkning, ansvarlighed, institutionel autonomi og om socialt ansvar; der henviser til, at et demokrati ikke kan eksistere uden den akademiske frihed, der muliggør en velinformeret debat;
  - E. der henviser til, at akademisk frihed udgør et centralt element med hensyn til at fremme bæredygtig udvikling, navnlig for at nå de mål for bæredygtig udvikling (SDG), der er fastsat i 2030-dagsordenen, hvor kvalitetsuddannelse, videnskabelig forskning og innovation indtager en central plads;
  - F. der henviser til, at selvstændighed er en nødvendig forudsætning for, at uddannelsesinstitutioner kan udføre deres opgaver; der henviser til, at akademisk frihed kræver konstant og nøje beskyttelse mod unødigt pres fra staten eller som følge af kommercielle interesser;
  - G. der henviser til, at akademisk frihed – herunder de grundlæggende frihedsrettigheder som tanke- og meningsfrihed, ytringsfrihed, forsamlings- og rejsefrihed og pålæg –

bidrager til at skabe det rum, hvor ethvert åbent og pluralistisk samfund kan tænke frit, rejse tvivl, udveksle idéer og skabe, benytte sig af og udbrede viden;

- H. der henviser til, at angreb på den akademiske frihed undergraver forskning, studier, undervisning, den offentlige debat og retten til uddannelse, hvilket undergraver den akademiske kvalitet og den sociale, politiske, økonomiske og kulturelle udvikling; der henviser til, at svar på samfundsmæssige spørgsmål bør findes med udgangspunkt i fornuft, evidens og overbevisning;
- I. der henviser til, at retten til uddannelse, undervisning og forskning kun kan udnyttes fuldt ud i en atmosfære af akademisk frihed;
- J. der henviser til, at der er et presserende behov for at tage fyldestgørende hånd om den akademiske frihed i forbindelse med EU-tiltrædelsesprocessen med henblik på at forhindre anslag inden for EU's medlemsstater, såsom forsøgene på at lukke CEU (Central European University) i Budapest, der ser ud til at føre til, at studerende fra og med 2019 overføres til Wien og at kønsstudier nedlægges i Ungarn; der henviser til, at kandidatlande bør forpligte sig til kerneværdier for videregående uddannelse, herunder akademisk frihed og institutionel autonomi;
- K. der henviser til, at det akademiske samfund og uddannelsesinstitutionerne bliver mere og mere sårbare over for indblanding, pres eller undertrykkelse fra stater, erhvervslivet eller andre ikke-statslige aktører; der henviser til, at der hvert år rapporteres om hundredvis af overgreb på medlemmer af videregående uddannelsesinstitutioner rundt om i verden, herunder drab, vold og forsvindinger, uretmæssig fængsling/tilbageholdelse, uretmæssig retsforfølgelse, uretmæssig afskedigelse/tab af stilling/bortvisning fra studier, begrænsninger på rejse- og bevægelsesfrihed eller andre ekstreme eller systemiske trusler; der henviser til, at krænkelse af de akademiske frihedsrettigheder også finder sted i EU's medlemsstater og i dens nærmeste partnerlande;
- L. der henviser til, at nedskæringer i de offentlige midler til uddannelse, herunder til videregående uddannelse, og det deraf følgende behov for alternative indtægtskilder udgør en risiko for den akademiske frihed, navnlig når sådan ekstern finansiering stammer fra autokratiske regimer i udlandet eller fra multinationale selskaber;
- M. der henviser til, at udenlandske uddannelsesinstitutioner inden for EU står over for anslag fra statsmagtens side og udsættes for krænkelse af deres akademiske frihed;
- N. der henviser til, at forsøgene på at kontrollere eller bringe højere læreanstalter eller deres forskere, studerende og personale til tavshed rækker langt ud over de enkeltpersoner og institutioner, som de er direkte rettet mod, men også i høj grad påvirker samfundet ved at indskrænke spillerummet for inklusiv demokratisk deltagelse, ytringsfrihed og styrkelse af borgerens stilling såvel som ved at berøve kommende generationer kyndige akademikere og forskere;
- O. der henviser til, at en effektiv gennemførelse af retten til uddannelse og sikring af den akademiske frihed kræver, at staterne sikrer et tilstrækkeligt og pålideligt niveau for finansiering af uddannelse; der henviser til, at de finansielle og økonomiske krise- og sparepolitikker i alvorlig grad har undergravet den akademiske frihed og fortsat gør dette rundt omkring i verden, herunder inden for EU;

- P. der henviser til, at krænkelse af den akademiske frihed sjældent behandles inden for menneskerettighedsrammerne, dels fordi der ikke er kendskab til spørgsmål om akademisk frihed blandt menneskerettighedsforkæmpere, dels fordi klager ofte henviser til krænkelse af andre rettigheder, såsom ytrings- eller meningsfriheden; der henviser til, at standarderne på dette område er underudviklede, og at indberetning af krænkelse af den akademiske frihed sker for lidt;
- Q. der henviser til, at der er et generelt behov for både at øge kendskabet til betydningen af akademisk frihed som et redskab til at fremme demokrati, respekt for retsstatsprincippet og ansvarlighed og til at skabe muligheder for at forbedre kapaciteten til at kæmpe for den og til at forsvare den;
- R. der henviser til, at det er vigtigt at identificere angreb på den akademiske frihed som et led i et globalt fænomen og tilskynde til anerkendelse af akademikere og studerende, der ikke blot rammes som enkeltpersoner, hvis rettigheder krænkelse, men også som menneskerettighedsforkæmpere, der angribes; der henviser til, at der er behov for en håndfast respons på internationalt og nationalt plan, såvel inden for de videregående uddannelser som i civilsamfundet og i den brede offentlighed;
- S. der henviser til, at mange udsatte akademikere og studerende ikke er i stand til at få adgang til de muligheder, der følger af EU-programmerne for akademisk mobilitet og menneskerettighedsforkæmpere, fordi de ikke opfylder ansøgningskriterierne eller har store vanskeligheder med at følge de generelle ansøgningsprocedurer, krav og tidsplaner;
- T. der henviser til, at finansieringsbegrænsninger indskrænker de foranstaltninger, der kan gennemføres af universiteter og organisationer i EU, som allerede yder hjælp til studerende og forskere, der er i fare eller på flugt fra deres hjemlande, hvor de forfølges på grund af deres akademiske engagement; der henviser til, at disse organisationer og universiteter har brug for øget støtte til deres aktioner og initiativer;
- U. der henviser til, at EU er fast besluttet på at fremme og beskytte menneskerettighederne, de demokratiske institutioner og retsstatsprincippet i hele verden; der henviser til, at EU's handlingsplan for menneskerettigheder og demokrati opfordrer til at føre en mere effektiv politik for menneskerettigheder og demokrati i EU, herunder øget effektivitet i menneskerettighedsdialoger, forbedring af synligheden og virkningen af landestrategier for menneskerettigheder, med fokus på en effektiv gennemførelse af EU's retningslinjer for menneskerettigheder og forbedring af offentligt diplomati og kommunikation om menneskerettighederne;
1. henstiller følgende til Rådet, Kommissionen og næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik:
- a) udtrykkeligt anerkende betydningen af akademisk frihed i offentlige erklæringer, politikker og handlinger vedrørende EU's optræden udadtil, herunder anerkendelse af principperne om, at ideer ikke er forbrydelser, og at kritisk debat ikke er illoyalitet, men derimod væsentlige dele af et demokratisk samfund og dets udvikling, at uddannelsesinstitutionernes autonomi til enhver tid bør beskyttes, og at akademisk frihed spiller en afgørende rolle for den uddannelsesmæssige udvikling, menneskehedens udvikling og det moderne samfund,

- b) anerkende, at fordringer på akademisk frihed falder ind under den eksisterende menneskerettighedslovgivning, der er afledt af retten til uddannelse og retten til ytrings- og meningsfrihed; minde om, at den akademiske frihed omfatter frihed for akademikere til at formidle information, forske og udbrede viden og sandhed uden begrænsninger, friheden til at give udtryk for deres synspunkter og holdninger – selv om de er kontroversielle eller upopulære – inden for deres forskning og faglige ekspertise, hvilket kan omfatte en undersøgelse af de offentlige institutioners funktion i et givet politisk system og kritik heraf,
- c) henlede offentlighedens opmærksomhed på problemerne med angreb på den akademiske frihed, herunder de negative konsekvenser heraf; udtrykke bekymring over det akademiske samfunds sårbarhed over for uberettiget indblanding fra nationale myndigheders, private aktørers eller erhvervsinteressers side; minde om staternes ansvar for at garantere den akademiske frihed, handle i overensstemmelse hermed og proaktivt beskytte videregående uddannelsesinstitutioner, akademikere og studerende fra overgreb, uanset deres oprindelse og art,
- d) sikre, at repræsentanter for EU-institutionerne og medlemsstaterne, der besøger tredjelande, gøres bekendt med situationen med hensyn til den akademiske frihed,
- e) udvise støtte til de institutioner, ansatte og studerende, der er i fare for eller har været ofre for tvang eller voldsovergreb, og offentligt fordømme sådanne angreb ved at rejse spørgsmålet på alle niveauer, herunder gennem erklæringer, besøg, indbydelser til at tale ved offentlige arrangementer såvel som observation af retssager og fængsler samt ved specifikt at henvise til individuelle sager om medlemmer af højere læreanstalter, der er i fare,
- f) støtte ligeberettiget adgang til de akademiske kredse uanset etnisk baggrund, kaste, handicap, nationalitet, religiøs overbevisning, kønsidentitet, seksuel orientering eller anden status; rette særlig opmærksomhed mod deres forbindelser med tredjelande for at støtte udryddelsen af kønsbaseret forskelsbehandling og alle former for vold samt med henblik på at bidrage til at opnå ligestilling mellem kønnene og ret til uddannelse for alle,
- g) fremhæve, at anslag mod den akademiske frihed også kan finde sted i form af cyberangreb, da akademikere i dag gør stadig mere brug af internettet og af de sociale medier til at udtrykke deres ideer og meninger,
- h) rejse spørgsmålet om den akademiske frihed på forskellige niveauer af de politiske dialoger, herunder i menneskerettighedsdialoger og under samråd med partnerlande; optrappe den diplomatiske indsats med partnerlande gennem bilateralt og multilateralt samarbejde i forbindelse med foruroligende hændelser, som involverer trusler eller anslag mod den akademiske frihed, navnlig voldelige angreb på institutioner og på personer tilknyttet det akademiske miljø, såvel som diskriminerende politikker eller praksisser, uberettigede restriktioner på forskning eller udtryksevne, uberettiget retsforfølgelse eller frihedsberøvelse samt indskrænkninger i retten til at danne og indmelde sig i fagforeninger; tilskynde partnerlande til at fastsætte en ramme for akademisk frihed og institutionel autonomi, og at overvåge gennemførelsen af disse grundlæggende rettigheder; sikre, at alle internationale samarbejdsaftaler med partnerlande efterlever disse principper,

- i) inkludere forsvar og beskyttelse af akademisk frihed og institutionel autonomi i Københavnskriterierne for EU-tiltrædelsesprocessen med henblik på at forebygge anslag mod den akademiske frihed i medlemsstaterne, som det er sket i tilfældet med CEU i Ungarn,
- j) tilskynde alle stater til at gøre som de fleste EU-medlemsstater allerede har gjort, nemlig at tilslutte sig og implementere erklæringen om sikre skoler og de tilhørende retningslinjer for beskyttelse af skoler og universiteter mod militær anvendelse under væbnede konflikter, der fungerer som vejledning i ansvaret for at værne om kerneværdier, navnlig akademisk frihed og institutionel autonomi, på baggrund af voldelige og tvangsmæssige overgreb på videregående uddannelse,
- k) samarbejde med FN, Europarådet, internationale agenturer, civilsamfundet og videregående uddannelsesinstitutioner om at oprette mekanismer til overvågning og rapportering af angreb, trusler og unødige restriktioner på videregående uddannelse og individuelle akademikere og styrke og fremme overvågningsindsatsen med henblik på at øge bevidstheden, stille gerningsmændene til ansvar og forbedre bestræbelserne på at forebygge og reagere på angreb på den akademiske frihed,
- l) engagere sig i og fremme en regelmæssig dialog med universitetssamfund og organisationer, der har til opgave at beskytte de højere læreanstalter og fremme den akademiske frihed, med henblik på at opstille de bedste politiske rammer, initiativer og strategier til gavn for den akademiske frihed,
- m) bidrager til at udvikle kapacitet til hurtig, grundig og gennemsigtig efterforskning af krænkelse af den akademiske frihed, navnlig i situationer, hvor der opstår voldelige angreb; forbedre indsatsen for at forebygge og reagere på anslag mod den akademiske frihed og træffe alle rimelige foranstaltninger for at stille gerningsmændene til ansvar,
- n) fostre arbejde inden for forskning og forkæmperaktiviteter, der tager sigte på at reformere love og regler, som pålægger unødige restriktioner på den akademiske frihed eller højere læreanstalters akademiske uafhængighed, og på at fremme institutionel autonomi som en af de bedste måder til at beskytte videregående uddannelsessystemer mod indgriben eller anslag fra statsmagts, erhvervsinteressers eller andre ikke-statslige aktørers side og til at beskytte videregående uddannelse mod politisering og ideologisk manipulation,
- o) optrappe den diplomatiske indsats med partnerlande gennem bilateralt og multilateralt engagement i forbindelse med foruroligende hændelser, som involverer trusler eller angreb på den akademiske frihed, navnlig voldelige angreb på institutioner og på personer tilknyttet højere læreanstalter, herunder også diskriminerende politikker eller praksisser, uberettigede restriktioner på forskning eller udtryksevne, uberettiget retsforfølgelse eller frihedsberøvelse,
- p) revidere de eksisterende støtte- og beskyttelsesmekanismer for menneskerettighedsforkæmpere med henblik på at udvikle kapacitet til at indkredse og yde bistand – herunder beskyttelse og støtte i nødsituationer – i sager om anslag mod den akademiske frihed, herunder gennem fysisk beskyttelse, juridisk bistand og visumstøtte, lægehjælp, overvågning af retssager og fængsler, advokatur og agiteren samt langsigtet støtte under eksilophold; opfordre til at

inkludere fremme af den akademiske frihed og støtte til udsatte medlemmer af det akademiske miljø blandt de prioriterede områder inden for rammerne af Det Europæiske Instrument for Demokrati og Menneskerettigheder,

- q) gennemgår eksisterende programmer for og ressourcer til akademisk mobilitet og andre former for uddannelses- og forskningssamarbejde, herunder kriterier, ansøgningsprocedurer, krav og tidsplaner herfor, med henblik på at fjerne hindringer, der muligvis ville kunne udelukke udsatte akademikere og studerende, som ellers ville være kvalificerede, fra at få adgang til handlingsprogrammer, studieophold eller andre ressourcer; fremmer de eksisterende projekter, der finansieres af EU, såsom "Academic Refuge", som sigter mod at øge bevidstheden om betydningen af den akademiske frihed inden for den videregående uddannelsessektor og om konsekvenserne for samfundet som helhed, når denne frihed undertrykkes,
  - r) sikre, at EU's makrofinansielle bistandsprogrammer til tredjelande og de europæiske finansielle institutioners politikker ikke undergraver den akademiske frihed ved at støtte politikker, der mindsker allokeringen af midler fra de nationale statskasser til uddannelsessektoren,
  - s) udarbejde nye initiativer inden for eksisterende og fremtidige programmer – eventuelt som synergier udviklet og finansieret af Unionen gennem dens budgetter til andre formål en uddannelse og forskning – såsom førtiltrædelsesinstrumentet (IPA III), Horizon 2020, Erasmus+ og Marie Skłodowska-Curie-aktiviteterne, i nye EU-finansierede programmer til støtte til at placere udsatte akademikere og studerende på europæiske videregående uddannelsesinstitutioner og forskningsinstitutioner ved at give dem beskyttelsesstatus,
  - t) støtte de igangværende standardiseringsbestrebelse på regionalt og internationalt plan, herunder gennem vedtagelse af en international erklæring om akademisk frihed og højere læreanstalters uafhængighed; tilskynder EU og dens medlemsstater til at vise initiativ vedrørende akademisk frihed i FN's Menneskerettighedsråd,
  - u) sikrer fortsat støtte på højt plan til Det Fælleseuropæiske Universitetscenter for menneskerettigheder og demokratisering (EIUC) og dets netværk Global Campus som et flagskib for EU's støtte til undervisning i menneskerettigheder på verdensplan;
2. pålægger sin formand at sende denne henstilling til Rådet, Kommissionen og næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik.